

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi rom. kath. irodalmi társulat heti közlönye.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

<i>Előfizetési díjak:</i>		A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjaikért kapják. — Kéziratokat nem adunk vissza.	A lap szellemi ésszét illető cikkek a szerkesztőségnek, az előfizetési pénzek a pénztárnoki — az esetleges reklamációk pedig a kiadóhivataltak küldendők.
Égész évre	4 frt		
Félévre	2		
Negyedévre	1		

Szellemi proletárok.

Csiky Gergely még csak társadalmi proletárokat ismert, azóta megszorodott a proletárok száma és a középiskolák szaporodása, meg a vizsgálati cenzus rendkívüli enyhése miatt akkorát nőt hazánkban a szellemi proletárok száma, hogy a társadalomnak eme elégületlen, mert éhes és ambíciózus eleme nagyobb veszedelmet képeznek a szocialista parasztnál, kik legfeljebb a földbirtokosoknak és bérlőknek csinálnak kellemetlenségeket.

Ide tartoznak minden előtt 1) a proletár orvosok, kik évről évre szaporodnak s összeköttetések, ismeretség meg talán tudomány hiányában charlatanériára meg egyéb aljas üzelmekre adják fejüket. Oroszország meghatározza az orvosok számát, nálunk borura-dertüre iratják be magukat orvosnövendékeknek, akár van hozzávaló kedvük, rátermettségük, akár nincs. Így kerülnek ki a képtelvajok, kortések, titkos szerek árusítói stb. 2) A proletár jogászok osztálya még ezeknél is sajnálatraméltóbb. Felekezeti gymnasiumok, konviktusok szolgáltatják az anyagot, a hol különböző tekiutetknél fogva euyhén veszik a vizsgálatokat és áteresztenek boldog-boldogialant. Egyetemen az ilyen üres fej az u. n. vizsgálati katekizmusokból rigorozál. Silány kivonatok ezek, melyekben benne vannak a vizsgálat tanár p. o. Pulszky, Szilágyi, Vécesey, Schnierer stb. force-kérdései. Jogi munkát soha át nem tanul a proletar, előadásokra nem jár s mégis jogi tudományából meg akar élni. Ha sikerül valamikép ügyvédi vizsgálatot tennie, a közélet legveszedelmesebb individiuma válik belőle, mert a diploma mindent fedez nála, még a lelkiösmeretlenséget is. 3) A politikai proletárok megvásárolható osztálya szintén ez ütött-kopott jogászokból kerül ki. A proletár politikus mindenre kész, csak mandatum a legyen.

ly párt, bármely kormány kész köteles eszköze, csak megélhetése legyen biztosítva. Hazafiasság, közügy frázisok szemében, egyedüli erkölcsi törvénye: ögérdek „Maul halten oder weitergehen!“ „Mit den Wölfen heulen“ — ezek vezérelvei. 4) A diák proletariatus, melyen segélyző egyesületekkel, mensa academicával, operai és színházi statiszta díjakkal akarnak segíteni. Ez a proletariatus a középiskolák számtalan szaporodása s a helyi körülmények által parancsolt enyhe vizsgálati rendszer, illetve könnyelmű átboesátás eredménye, melyen a kormány által kiküldött biztosok semmit nem segítenek, mert egyetemi, nem a praktikus számításához értő középiskolai tanárokat küldenek ki biztosokul. A főigazgatók meg hiú ambícióból mindent elnéznek kerületi középiskoláiknak. 5) Mérnöki proletárok. Ezeket meg a Csáky-féle görög-pótló teremtetette. A görög nyelvtől irtó és némileg rajzoló gymnasista a műegyetemen csakhamar belátja, hogy képtelen haladni a technikai tudományokban. Elvégzi tehát papíron a technikát, de a 2—3 év végével valami lecsapoló vagy vizszabályozó hivatalba kerül vagy lánchordó lesz valami hatodrangú rendezett tanácsu városban. A mérnöki tudományhoz nem könyit, de adja rangban, arrogantiában a mérnököt.

A szellemi proletariatus európai baj: a tulságos iskoláztatás eredménye. A jelszó mindig a művelődés pedig, tudniok kellene, hogy az intelligencia minden normalis társadalomban igen kis % kell, hogy legyen képviselve. De ezen a % majd minden ország túlterjeszkedik: innen a szellemi proletariatus ijjesztő mértékben való növekedése.

Dr. Czirbusz Géza.

Tarlózás

a belső-szolnoki esperesi kerület történetéből.

Összeadott: Kovács György.

IV. P l é b á n i a k.

A Deés. IV. Lelkészek. A lelkeszek közül ismertebbek még a következő praesidensek.*)

4.) *Domján Gábor* (1718–30.) Ez alatt kezdik építeni a mostani templomot 1726-ik évben. (H. D. p. 15.)

5.) *Mártonffy Joachim* (1730.) tolytatja a zárda építését. (Hist. D. p. 19.)

6.) *Jegyenői Mihály* (1732.) a chorus építtetését teszi folyamatba. (H. D. p. 19.)

7.) *Fazakas Fülöp* (1734.) a chorust orgonával látja el. (H. D. p. 20.)

8.) *Simonffy Alajos* (1735.) a nagy oltár emelése körül buzgólkodik. (H. D. p. 21.) Ennek praesidensege alatt a zárda a *Fejérvári-féle ház és telekkel gazdagodik**) vétel útján. Az erről kiállított szerződés így hangzik:

d) Mi ide alább megirt közbírók, adjuk tudtára mindennek, kinek illik, quod in hoc anno praesenti 1737. die vero 20-a mensis Julii, midőn volnánk nemes Belső-Szolnok vármegyében Deés városában tisztelendő pater Franciscanusok Residentiájában, jövenek mi elénkbe két részről — egy felől Deésaknai Kamara Ispán Tekintetes nemzeti Sebestyén Jakab Hancs uram, tisztelendő deési pater Franciscanus uraimék érdemes syndikussa, tisztelendő pater Aloysius Simonffy elő atyasága, ezen denominált Residentiának érdemes praesidense, jelen lévén tisztelendő pater Bögözy László uram, az időben az erdélyi pater Franciscanus uraimék érdemes Pater Provinciaiissa és ugyan akkorbeli venerabile definitorium consensusából, más felől tisztelendő Sajó István uram gyulai reformata cselelésiának praedikatora hitese feleségével Fejérvári Kata asszonyal és ugyan ő kegyelme testvér öse asszonyának Fejérvári Erzsébet asszonynak legitima Tutrixia seu denominált Fejérvári Erzsébet asszonynak képében, kik is adák el nemes Belső-Szolnok vármegyében Deés városában Kis-Király utcában levő nemes házhelyeket elromlózott kőházzal együtt irredemibiliter in et pro fa. hung. 170 id est százhetven magyar forintokért és egy köből buzalásztét tisztelendő deési pater Franciscanus uraiméknak elő kegyelmek ama ház után juro város rendelése szerint való szántó és kaszáló nyilakkal együtt, kikötvén az örökös szőlők és egyéb földek birását. Mely pusztán háznak és házhelynek vicinárii egyfelől: ugymint éjszakra: Deésen lakó nemes Lakatos István uram telekje; délről Mezei Gál uram pusztá telekje; napnyugatról a város közönséges utcája, napkeletről pedig Szajka patak révü folyó viz. A minthogy evictiót is vállalának magokra és successorokra az teljebb specificált venditor uraimék elő kegyelmek contra omnes legitimos impeditores, hogy az eladott háznak és házhelynek birásában megtartják és oltalmazzák tisztelendő pater Franciscanus uraimékat elő kegyelmeket, melyben ha még nem tarthatnék vagy oltalmazhatnák tisztelendő pater Franciscanus uraimékat tehát ezen contractusnak erejével excusis omnibus iudiciis

* Ezen telket a háztól 1876-ban megvette Voit Gergely, kinek remek palotája tekvőhelyét képezi. — Ezen telket eladta vala pedig az itteni ház felségelésére a szárhegyi társáznak, mely ezen időtáiban leégett volt.

*) Ennek a cikknek időrendileg lapunk 3-ik számában közölt cikk előtt kellett volna jönnie. E nyomdai tévedésért bocsánatot kérünk. Szerk.

remediis exceptioribusque contentumot vehessen plenarie minden költségekről és fáradságokról tisztelendő pater Franciscanus uraiméknak akkorbeli syndikussa csak arra rendeltetett embere által is fen specificált Sajó István uram elő kegyelmes hitese feleségén Fejérvári Katalin asszonyon és elő kegyelme testvér öse asszonyon Fejérvári Erzsébet asszonyon, mint elő kegyelmének tutorsága alatt való személyen és ezekben successorin. Mely dolog alkalom igy menvényébe irtuk meg mi és fide nostra mediante subscriptiönkal és usualis peesetünkel corroborálván. Anno et die ut supra Petrus Rác de Cozárvár Incl. Comit. Szol. Int. jur. ass. L. S. Stephanus Ferency jur. vic. iudex etc, L. S. Stephanus Kovács nobilis ex Gyergyóújfalun. L. S. Georgius Sántai nobilis etc. L. S.

9.) *Lászlóffy Lőrincz* (1741.) a *Kuppán féle ház és telek* megvételével gazdagítja a zárdat. A szerződés szövege következő:

e) Requirálván engemet a Nemes Belső-Szolnok vármegye Deés városában a Franciscanus szerzetes levő tiszteletes Residentia super eo, mivel in anno praeterito 1740. ugyan nemes Deés városában a tiszteletes Residentia vicináriában vásároltam volt meg egy Kuppán nevezeten levő nemes curiat cum appertinentiis jure perennali, mely curiára igen nagy szüksége lévén a tiszteletes Residentiának, engemet quam humillime requirálván gyakori alkalmatossággal azon tiszteletes Lászlóffy Lőrincz uram uraniának cessionis iránt. Én is méltó respectusban vevén mind a tiszteletes Residentiának, mind tiszteletes Praesidens Lászlóffy Lőrincz uram elő kegyelmének sokszori requisitióját azon Kuppán nevezeten levő curiat cum appertinentiis eo jure, a mint én megvásároltam, a tiszteletes Residentiának cedáltam, által adtam, birni engedtem, mely curiának árában tiszteletes Lászlóffy Lőrincz uram administralt is fl. hung. numero ötszázhuszonekettő, denár ötvennyolc és még azon nemes curiának árában a mi restál a tiszteletes Residentia, azt is quo citius administralván, én is tartozom mind az eruptioalis contractust, s mind pedig nemes curiához tartozandó minden nével nevezendő litteralékat által adni, nullum jus nullumve juris dominii, vel proprietatem in eadem curia nobilitari mihi, vel posteritatibus utriusque sexus reservando, mely dolog iránt adom ezen cessionalis levelemet a tiszteletes Residentiának az alább coramisálandó Beesületes requisitorok előtt irásommal és szokott peesetünkel corroborálván. — Datum die 8-a Septembris 1741. Arva Szerdai Barbára. Coram nobis: Francisco Domokos de A. Csernát, J. Com. doboensis assessor. L. S. et Joachim Széki, nobili de Alsó Hossva. L. S. —

A hasznos cselekedetekkel domushistoriailag neveiket emlékezetesebbekké tett *gvárdiánok* tisztes sorozatából álljanak itt a következők:

1) *Tompos Imre* (1755.) Alatta azon nevezetes esemény történi, hogy 1755-ik évi június hó 16-án a Residentia Convent-rangra emeltetik és ő lesz a legelső gvárdián. Friss gvárdiánságát azzal is teszi emlékezetessé, hogy a zárda épségét és biztosabb fenmaradását nagymértékben elősegítő alakanalizációt ő eszközöltette és egy telekcsereit éjt meg *Irsai Zsigmond deési lakossal*. E csere is nagy előnyt juttatott a zárda részére. Az erről szóló szerződés szövegét következőben közlöm,

f) Nos infrascripti memoriae commendamus, harum notarum literarum serie, significatus quibus expedit universis, quod in hoc anno praesenti 1755, die vero 17-a mensis aprilis, midőn volnánk nemes Belső-Szolnok vármegyében, nemes Deés városában ugyan a deési Venerabilis Residentiában jelenének meg mi előttünk ab una scilicet a parte Residentiae Ord. Min. S. Francisci Retor. curator et delegatus apostolicus syndicus Tek. Kászoni Sándor uram eő kegyelme, mint néhai édes anyjoktól Kóródi Máriától született édes gyermekeinek ügymint Józsefnek és Máriának legitimus és naturalis curadora, ratione officii, kik és tevének mi előttünk ilyen állandó és megmásolhatlan alkalmat és örökös cserét: hogy levén Irsai Zsigmond uram megirt gyermekeinek ezen nemes Deés városába a piac soron sorte devisionis egy fél teleke, rajta levő s egész piacra kinyuló pusztá köházakkal együtt in vicinitatibus a septentrione ugyan a venerabilis Residentia köháza (Literati Ferenczöl vásárolt ház) telkével együtt a meridie vagyon ezen vicinált félteleknek hasonló fele egy szeglet pusztá köházzal együtt az utca felől, melyet actu mlgs Báro Diószegi István eő nagysága bír. A Venerabilis Residentiának pedig ezen megirt nemes városban a Residentiával ellenben napkelet felől levén egy pusztá sessiója in vicinitatibus ab oriente a lefolyó Szajka patak, a meridie Jakoes Péter uram különös telekeeskéje, ob occasu a város Kis-Király nevű utcája; a septentrione Mészáros Szénási Dániel háza és telke, mely contrahens vagy transactor eő kegyelmek közül a Venerabilis Residentia in bonificationem et compensam fundi deserti supra descripti et vicinitati super addála Tek. Irsai Zsigmond uramnak paratis et numeratis fl. Hung. 80. idest: nyolevan magyar forintokat, mely teleket is mutuo invicem által adának, permanenter resignálának a die emanationis harum literarum contractualium jure perpetuo et irrevocabiliter sub mutua evictione decretali transactorum, mutuis invicem factis bis conditionibus, 1) A parte Residentiae, hogy a cryptának a melykánálissa kiszolgál a vicinált és által adott sessió alatt ennek utáná viendő canalist is, ha praedjudicium, vagy kára nélkül lenne Irsai Zsigmond uram és Posteritási megengedik ha pedig valami ruina tapasztaltatnék, tanem aliquando ezen canaliban, correctióját, és rectificatioját sine praejudicio tamen et damno hasonlóképen megengedik, sőt tartozzék a Residentia corrigálni. A parte vero Tek. Sigismundi Irsai praetendáltatott, hogy valamikor a Venerabilis Residentia oly nevezetes munkához, ügymint: azon pusztá házának bontásához, pinczéjének kihánytatásához fogna, tartozzék a Residentia hírré tenni, hogy Irsai Zsigmond uram is vagy maga vagy embere által jelen lehessen, vagy ha jelen nem lehetne is maga vagy personalissa által, ugyancsak a Venerabilis Residentia maga munkáját continuálhatja oly hiteles emberei által a kikhez fide dignitas lehessen, hogy ha régi valami akármí nemű elűlt jószágot kincset, ezüst, arany, réz etc. portékákat, gyöngyöket egyszóval akármí névvel nevezendőket találának, mindazoknak tertialitását mindezekben igazán minden tergiversatio nélkül Tek. Irsai Zsigmond uramnak vagy Praescriptusának kiadják, két része mindenkben maradjon a Residentiának, a mikor is városunk hadnagyát és a contrahens vagy praetendens félt előhivatván mely conditionak mind a két részről szentül és állhatatosan megállására kézbeadással magukat

obligálják. Mely örökös esérének állapotja cum facta super-additione mi előttünk praemissis conditionibus menűvén végbe, irtuk meg mi ezen contractualis levelönket, fide nostra mediante subscriptionkkal és szokott pecsétünkkel is corroborálván futuram uberiorem ad cautelam. Datum Deés annus die locoque in praemissis notatis. Adamus Fülöp, ductor primarius nobil oppidi Dees L. S. A Stephanus Almási jurat nobil oppidi Deés notar.

Tompos Imre gvárdiánsága miatt még báró Diószegi Istvánnal is egy előnyös csereszerződés kötötték, melynek értelmében a zárda belsősege növekedve, vagyoni jóléte emelkedik. A szerződés így hangzik:

g) Infrascripti memoriae commendamus tenor: praesentium significantes omnibus, quibus expedit universis, praesentium notitiarum habituris, quod in anno praesenti 1755. die vero 30-a mensis aprilis, midőn volnánk nemes Belső-Szolnok vármegyében nemes Deés városában kászoni Kászoni István uram Kender-utcai nemes udvarházánál, jövének mi előnkbe egyrészlől méltóságos báró deési Diószegi István ur eő nagysága, másrészlől pediglen az fenn említett Tek. nemes kászoni Kászoni István uram, ugyan az tiszteendő pater Franciscanusok deési convenijének actualis apostoli syndikusa, kik is mi előttünk tőnek ily megmásolhatlan cserét és Contractust: Levén az megnevezett városban említett méltóságos L. B. Diószegi István urnak eő nagyságának az Venerabilis deési convent szomszédságában egy romladozott két contignatus köháza és adá által cseréképpen az Venerabilis Conventnek, melyért adott a Venerabilis Convent említett apostoli syndikussa Tek. nemzetes nagykászoni Kászoni István uram nemes Deés városában az város végén a Szamosujvárra és Aknára tevő utak szomszédságában levő majorok egy része fundusát az Kakas hegyen az kapu féltől egyenesen felnyúló oldalát az tetejéig és onnét az tetetőre nyúló tövekeles szerint abban bécesett épületekkel együtt, az több részét maga számára hagyva az Venerabilis conventus, mely részen esendő kútból, hogy az méltóságos báró deési Diószegi István ur emberei absque controversia élhessenek, megegyezének rajta, consideratióba jöven pedig az említett mlgs Báro irtól attendált romladozott épület telekével együtt piac soron való léte és kövei, a majornak pedig város végén való léte, in hujus Supplementum super addált a sokszor említett apostoli syndikus az az parte Venerabilis Conventnek hetvenöt (75) m. forintokat, hogy admanuáltatnék azok, mutua legalis evectiot vállalván a pártok magukra, hogy minden Impeditorok ellen egymást megöltalmazák és respective maradéjkaikat, successoris és legatariussá. Hogy egymást békeséges Biródalomban törvényesen megöltalmazák: Mely mi előttünk és általunk így menűvén véghez, irtuk meg mi is futura pro cautela fide nostra mediante. Actum anno, die etc. Kászoni Samu nemes Belső-Szolnok vármegye. Ord-vir Insig. és jur. Assesor és Fülöp Adám nemes Deés város főhadnagya. L. S.

(Folyt köv.)

A hét.

Tisztelt Ház! Pardon! nem akarok szónokolni, de midőn a napilapok parlamenti tudósításait olvasom és tapasztalom ott az elernyedést, mely a t. Házban uralkodik, akkor midőn államunk és hazánk legvitalisabb érdekeit kellene alaposan és komolyan megbeszélni, kínzó fájdalom cikázik át lelkemen, mely képzeletben odaállít a tanácskozó terem közepére s kitörésre ösztönöz: T. Ház! Elég volt, ne bonyolozzunk tovább! Ne akarjuk elhitetni az ország polgáraival hogy komolyan és lelkiismeretesen dolgoznak. Legalább hagyjanak abban a meggyőződésünkben, hogy az ország fővárosában jelenleg egy színházzal több van, a Sándor utcaival! Fizetjük a színészeket (mert muszáj), csakhogy ismerjék el, hogy nem a valóságot, hanem festett világot tárnak elénk. Így aztán kvittek leszünk: fizetünk tovább is s vegyes érzelmek közt szemléljük a komédiát.

Mert valósággal komédiának kell tekintenünk azt a tárgyalási módot, melylyel elbántak a belügyi tárcával. A *szinművészet*, közegészségügy steffélék, mik e tárca keretébe tartoznak, alig provokáltak egy-egy tartalmasabb hozzá szólást. Kíváncsiak vagyunk, hogy vajjon majd a *közoktatásügyi* tárcával is ilyen nonkuramus módon bántak-e el? Legalább az előjelek erre mutatnak, ha meggondoljuk, hogy a fél milliárdos költségvetésből a közoktatásügyre alig 13 s él millió van felvéve. Persze, sok kell a puskaporra. Ne fohyagassuk az összeget, hanem szóljunk oktatásügyünk szelleméről. Azt szeretnők, ha a keresztény Magyarország képviselői a tervezett tantervrevízió dacára, sőt annak érdekében felemelnék szavukat a törvényhozás házában. Rá kellene mutatniok, hogy mai tantervünkben, melyet német kaptára készítettek, nem érvényesül illő mennyiségben a *nemzeti elem* s még kevésbé a *keresztény morál*. Ma oktatásunk középpontját az ó klasszikai tanulmányok teszik, melyek körül minden egyéb tárgy úgy kereng, miként a bolygó a nap körül. Sajátságos, hogy az álliberálisizmus minden vonalon tele szájjal a baladást kürtöli s épen a tanügyben ragaszkodik egy be nem vált rendszerhez. Értjük külföldben. A mai tanításterv kedvez a keresztény ellenes törekvéseknek, melyek dogmája szerint vallástan tanítása felesleges cafrang, kereszt a tanteremben felesleges butordarab. A judaizmus nemzetközi törekvése ellenében, főnslyt éjen a nemzeti eszmére és keresztény morálra kellene fektetnünk oktatásunkban s meg kellene becsülünk, a miink van -- a mi erőnket. Mielő sorban is *keresztények* és *magyarok* vagyunk. A népek koncertjében is csak ezen az alapon vehetünk részt.

Ez a mi erős talajunk. Hogy eddig nem tartottuk szem előtt keresztény voltunkat és magyarságunkat, arról fájdalmas bizonyosságot nyújt tudományosságunk *minőség*. Pedig miért ne lehetne keresztény magyar tudományosságról beszélni? Egy keresztény és nemzetiséget tartantani akaró nép, mi okon, mi jögon teszi műveltsége alapjává az ó klasszicizmust: *Keresztény erkölcs* helyett gyermekeink már zsenge korban *pogány morált* tanulnak, melylyel szemben a tanítónak mindig negatív eszközt kell használnia, ha a keresztény lélek egyensúlyát fenn akarja tartani. Miért kényszerítenek benűnket, hogy pl. minduntalan ezt magyarázzuk, hogy keresztény erkölcsi felfogás szerint *nem szabad* úgy gondolkodni és úgy tenni, mint a sokat magasztalt Cato?

Miért kelljen minduntalan rámutatnunk, hogy *Brutus*, a köztársaság első konzula *nem volt igazi ember* még pogányok közt sem, midőn saját fián végrehajtotta a halálos ítéletet? Hiszen pogány szempontból talán szép ez a lelketlen kötelességtudás, de a humanizmus és kereszténység szempontjából talán még sem helyeselhető, midőn a keresztény polgári törvények a vérrokonoktól vérrokonok ellen még tanúságtételt sem kívánoak. Miért kelljen tovább megint csak az elientétek világosító ereje miatt gyermekeinkkel Catilina gaz jellemét megismertetni akkor, midőn a felnőtteket is az *erkölcsi nihilizmus* fenyegeti? Miért hivatkozunk a költő Horatiusra, ki vizet prédikált s bort ivott? Miért a klasszikus politikai köpenyforgatóra Ciceróra, hogy bemutassuk, hogy a politikában régen sem sokat adtak a morálra? Több nevet nem említünk (pedig tudnánk), csak jelezzük, hogy ezek után ne csodálkozzunk, ha fiaink ilyen *klasszikus impressziók* után erkölcsileg meg nem állapodnak, elveket nem formálnak s hogy lelkük olyan, mint a lágy viasz, melybe egyik perében ilyen — v. amolyan benyomást tehetünk s a másik pillanatban ezt ugyanily könnyen kitörölhetjük.

Ime többek közt ezek miatt is szeretnők, ha azok, a kik észszel és nemzetért dobogó szívvvel bírnak, annak idejében felszólalnának a t. Házban az iránt, hogy oktatásunkban a keresztény és nemzeti irányzat intenzívebben érvényesüljön.

Csak most vesszük észre, hogy tulajdonképpen nem a hét történetéről szözlottunk, hanem inkább a jövőbe tekintetünk, de ez a hét olyan sivár volt eseményekben, hogy önkéntelenül is a jövő reményeibe menekültünk.

Az esetleges el nem olvasásért s a tárgyátvésztésért, veiviam damus petimusque!

Az anyasas.

Ira: *Jean Lie*.

Messze, messze künn, a hol kéklően nyúltak ég felé a hegyek és az ormok, csücsök, hasadékok csodás ibolyaszínű fényben ragyogtak, egy meredek, kopár sziklafalra építette fészket a büszke sas.

Erdőtakarta völgyhasadékok, melyekben apró csermelyek locsogtak, szántottak maguknak itt barázdát, mely azonban egyre keskenyebbé vált, a mint följebb, följebb húzódt.

A sas azonban, mikor az új nap virradtával zsákmány után leskelődve, hatalmas szárnyain magasabbra emelkedett, mint a meddig az emberi szem követni tudta, képes volt megkülönböztetni a legkisebb mezei egerecskét, mely odalenn a földön futkározott. A kis gödölye, mely lenn ugrált, fickándozott, bezzeg váratlanul még nagyobb légi útat volt kénytelen megenni. A nyúl koma is, mely még ott guggolt és a szeméit dörzsölgette, hirtelen ugyancsak magasból nézhetette a nagy világot, hogy szinte eltörpültek szeméi előtt az alatt fekvő hét falu tornyai.

Más vadásznapokon viszont száz meg száz mérföldön

át kalandozott a sas, vad sziklák, sötét árnyas szakadékok és molepte köves síkságok fölött.

És messze, messze, a távol nyugaton künn egyik hegy-lánc a másik mögött kékllett egész a zordon jégtengerig.

A hegyláncok egyuttal határválaszokat képeztek két birodalom között, a melyekben a sas hosszú éveken át a saját utódait honosította meg királyok, királynék gyanánt. És jaj volt annak, a ki jogtalan merészelt ebbe az ő vadász-területükbe betolakodni.

De az öreg sasnak akárhányszor a saját ivadékának egy-egy elűzött fejedelmével is meggyült a baja.

Ilyenkor volt aztán légi csata, hogy a hatalmas tollak csak úgy röpködtek s egyre véresebben hullottak alá, míg végre a barcolók valamelyike, mint élettelen tömb nem bukkott alá a mélységbe.

A határkövön folyt ilyenkor a saszvér.

Egy napon a sas sok száz mérföldnyire tett reggeli vadászatból tért vissza fiához, karmai között egy kis rénszarvas tartva.

Mikor lebocsátkozott fészkehez, nagyokat csapkozott szárnyaival és a sziklatekőben rémitő vijjogás visszhangzott többszörösen.

A fészek alsó alapjait képező erős ágak lelőgtak a sziklafalon s piszkos, tollas, véres moha tapadt rájuk.

A fészke föl volt dülva, össze-vissza hányva s a kis sas-fiók, a mely már napról-napra gyakorolta magát a röplésben, karmait és csőrét pedig mind nagyobb-nagyobb zsákmányokra, eltünt.

Az anyasas most egyre följebb, följebb röpkölt és rémkiáltását a visszhang most a sziklamagányon tülről is visszalármázta.

Kémlelve keringett a magasban.

Egyszerre aztán ott vijjogott, sikongott két vadász feje fölött, a kik mélyen alant az erdőből léptek elő. Egyikük a hátán egy vesszőkosárban fogoly sasfiókot cipelt.

És míg a két ember mérföldről-mérföldre ereszkedett alá a legmagasabban fekvő majorságok egyikéhez, az anyasas ott keringett fölöttük és egyre gyanakvoán kémlelte őket.

Szétfoslott, kék felbőnyilásokon át nézte éles szemével, hogy gyülekezett a majorudvar apraja-nagyja, a fűzta-kosár körül.

Egész napon át ott keringett fölötte.

Mikor aztán az alkony leborult, félig lebocsátkozott a ház kéményének füstjéig. És a majorság lakói az esthomályban valami különös ijesztő kiáltásokat ballottak.

Hajnal hasadtával, mikor a nap egy aranyesikja gyuladt ki a szürke égen, újból felröpült a magasba s éies tekintete egyre a majorudvart kémlelte.

Nézte, hogy a majoros fiai mint vagdostak az ajtó előtt egy-egy baltával aprófát és a fiatalabb nemzedék bámészkodva állotta őket körül.

Később aztán egy kalikát vittek az udvarra s a rácsozat között az anyasas egész tisztán látbatta, hogy röpködött a fia és hogy vagdalózik szakadatlanul a csőrével, kiszabadulni akarván.

A kalitka künn maradt az udvaron s nem törődött többé vele senkisémm.

S a uap egyre magasabbra és magasabbra emelkedett.

Az anyasas fönn keringett, röpködött a magas felhők között és megfigyelte fiókjának minden mozdulatát, hogy nyujtogatta ez fölfelé görbe csőrét, hogy vijjogott s milyen kétségbeesetten kaparászta karmaival a kalitka veszőit.

De a mint esteledni kezdett, a gyermekek ott futkároztak a ház ajtaja és a kalitka körül, úgy, hogy valamenyenien künn játszottak az udvaron.

Egyik-másik megnőtt legény is ki-kitévedt és a dolga után látott.

Az enyhe esti levegőben az ifjú gazda fiatal felesége egy kis padra tette a csecsemőjét, ő meg a kút mellett ruhát mosogatott.

A szénapadláson egy pár szarka csörgött, melyek a főépület tövében álló fűzfa lombjai között fészkeltek, benn pedig az udvaron néhány veréb ugrált és csipogva szedegetett elszórt magvakat.

Hirtelen, mint egy villámsebességű árnyék csapott alá.

A nagy esőndben valami szokatlan zúgás, hatalmas szárnyak csattogása hallatszott.

Az asszony hirtelen visszatekintett, de a sas épen akkor szökkenett föl a kis pad fölött.

Vérfagyaláló rémülettel ngrott az anya a padhoz; még kezében volt a nedves ruhadarab.

A sas ott tartotta karmai között az ő gyermekét és a szegény asszony merev tekintettel követte egy másodpercig az ő szárnyalását s nézte, hogy növekedett a távolság gyermeke és a föld között.

Vad, örült rémülete csodás sugallatot ébresztett lelkében.

Odarohant a kalitkához, kirántotta belőle a sas fiókot és jajgatva, sikoltozva tartotta föl két karjával a levegőbe, ügyet sem vetve rá, hogy a fiatal madár véresre karmolja a karját, a fejét, az arcát.

Az anya-sas egy pillanatig ott keringett fölötte a levegőben s az asszony egyre látta, hogy csüng és himbálózik az ő gyermeke a sas karmai között, a mikor az a szárnyaival egyet-egyet legyintett, hogy magát fenntarthassa.

Egyszerre csak úgy vélta, mintha leereszknének.

Lélekzetét visszafojtva, leste, hogy bocsátkozik le lassan a ragadozó madár a rétre.

Hirtelenül elbocsátotta a sas-fiókot s csaknem eszméletlenül tántorgott gyermekéhez.

A veszedelemtől fenyegetett két anyai ösztön megértette egymást.

Mikor azonban az anya-sas elbocsátotta zsákmányát s újból fölfelé röpült, a ház belsejéből lövés durrant el.

Es a hatalmas madár szélesre kiterjesztett szárnyakkal hullott a földre alá, mialatt a kiszabadított fiatal sas, rövid, sebes szárnyalással emelkedett a lombos erdő fölé.

Fordította: *Tauber Kornél.*

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Emlékezetes nap.** Mult hó 28-án volt évfordulója annak, hogy felséges királyunk a római szentszékekkel egyetértőleg dr. *Majláth Gusztáv Károly gróf* ő méltóságát az erdélyi egyházmegyére nézve koadjutorrá — utódlási joggal — legkegyelmesebben kinevezte. Az isteni Gondviselés bölcs intézkedését láttuk már akkor ebben, hogy a mindinkább betegeskedő akkori püspökünknek ily módon segítő rendelkezni és előreláthatólag nemsokára bekövetkezendő halálakor a széküresedés kellemetlen brza-vonájától egyházmegyénket megóvni kegyeskedett. Azóta nagy változások történtek. Az események rohamosan következtek egymás után. S mi áldjuk az isteni Gondviselést, hogy rólunk ily bölcsen gondoskodott, s kérjük, hogy kegyelmes Püspök urunkat nekünk sokáig tartsa meg.

— **A székesegyházban** a műértő kéz nyomait látjuk. A sok lim-lom lassankint eltávoztatják. A korhadt, hibált padok kijavítanak, az óltárok csopka feszítései helyett stilszerű fesszínek vonják az ajtatos hívek figyelmét magukra. Az éjszakai előcsarnok szőnyegekkel látott el. S mint hallok, egy új főoltárt és négy díszes mellékoltárt is kapunk. — Tehát addig is, míg az állam által kiltatásba helyezett külső restauráció megkezdődik, örvendetes újításoknak nézünk elébe.

— **Gyergyaszentelő.** Gyertyaszentelő Boldogaszszony ünnepén a gyertyaszentelés szertartását Püspök úr ő méltósága végezte. Azután végig hallgatta a praesente episcopo tartott szentmisét és prédikációt.

— **Ebéd a püspökknél.** Püspök úr ő méltósága folyó hó 3-án adta a harmadik farsangi ebédet. Hivatalos volt erre a cs. és kir. S2. ezred tisztikarának 18 tagja.

— **Legfelsőbb kegyedomány.** Az apostoli király és királyné ő felségeik a körösbányai templom restaurálási költségeire magánpénztárukból 300 frtot utaltak ki legkegyelmesebben.

— **Pályázataink.** Püspök úr ő méltósága által az irodalmi társulat decemberi közgyűlésén kitűzött és az ifjúság testi nevelésére vonatkozó tételre három pályamunká érkezett be. A pályázat eredményéről lapunk közelebbi számban referálunk.

— **Konverzió.** Polgár Katalin 40 éves és Antal Anna 35 éves férjes asszonyok Szász-Zsomborban január hó 27-én kiskorú leánygyermekükkel együtt az ágostai felekezetből a katolikus egyház kebelébe visszatértek. A hitvallást Szekeres János, homoród-karacsanfalvi lelkes kézbe tették le.

— **Halálozás.** Részvétellel vettük a következő gyászjelentést: A felségi esperesi kerület papsága a maga, számos rokonok és hívek nevében szomoruan tudatja, hogy förtisztelendő *Bodó Alajos* kerületi alesperes, csik-somlyói plébános, a csik-somlyói főgimnáziumnál püspöki biztos, aranymiséis áldozár életének 77. áldozó papságának 52. évében, a haldoklók szentségének példás buzgósággal való felvétele után folyó január hó 28-án reggeli 7 órakor az Urban esendesen elhunyt. Hült tetemei a feltámadás nagy napjáig folyó január hó 30-án délutáni 3 órakor fognak a „papok sirkertjébe“ eltemettetni. Lelkéért a vérontás nélkül való egyszemlé szent miseáldozat január 31-én d. e. 10 órakor fog a csik-somlyói róm. kath. plébánia templomban a Mindenhatónak bemutatni. Legyen emléke áldott Nyugodjék békeben! Csik-Somlyó, 1898. évi január hó 28.

— **P. Menyhárh László S. J.** Afrikából a zám-béri misszióból érkezik a hire, hogy P. Menyhárh meghalt. Még novemberben halt meg, de a szörnyű messze vi-

lágérszéből csak most ért ide a hire. P. Menyhárh László 1849-ben május 30-án született Török-Szt-Miklóson. 1866-ban belépett a Jézus-társasági atyák közé, 1890 elején kapta meg az engedélyt, hogy az afrikai misszióba mehessen. Nyelvekben, orvostanban és botanikában teljesen kiképezte magát, így indult el hosszú útján. Afrikába első állomása Broma volt, hol P. Czimmermantal, ki szintén magyar volt, működött együtt ennek haláláig. P. Menyhárh nagyobb misszió állomást is szervezett, melyet Szent-Klára állomásnak nevezett el. P. Menyhárh nemsokára követte a halálban elődjét P. Czimmermant, mindkettőt a gyilkos klina-öre meg, mely európai emberre feltétlenül 4—5 év alatt halált hoz. Messze idegenben domborul a hős lelkű magyar bűnhirdető sírja, azon országban melyet ő hódított meg Istennek és a civilizációnak, mert a katolikus hit Istennek szolgálja és a civilizáció szülő anyja. Meg kell itt említenünk valamit. Aki Istenét szereti, annak hazáját is szeretni kell, mert maga a Jeruzsálem felett könnyező Megváltó adott rá példát. P. Menyhárh is szerette. Mielőtt elment volna a messze idegenbe, hol még tébér ember nem járt, egy magyar tudós társaságnak felajánlotta tudományos botanikai munkásságát. Elutasították, mert — jezsuita volt. Bécsbe küldte aztán fíradozásai óriási értékű eredményét s a magyar tudományosság elesett tőle. Ilyen vad dolog is születik a „felvilágosodott“ tudós urak hazafias és előítéletektől ment „türelmes“ fejből.

— **Protestánsok segélyül hívják Szűz Máriát.** 1860. jan. 12-én 800 láb mély közénbánya omlott be Lotharingiában. Csak tizenegy ember dolgozott benne és az állvány olyan szerencsésen esett, hogy egyiköknek sem lett baja. Midőn a rémületből magukhoz tértek, hozzáláttak, hogy kiszabadítsák magukat. De „a szerencsélenség nem jágedül“, tartja a közmondás, ismét életveszélybe jutottak; kigyuladt a gáz, rettentő dörgés és ők majdnem elvesztek a robbanásban. Láthatatlan kéz védelmezte őket. „Jézus, Maria, sz. József!“ kiáltottak és a bold. Szűz oltalmába helyezték magukat, elkezdették közösen az „Udvözlégy Máriát“t imádkozni. A munkások között volt két protestáns is, ezek is együtt imádkoztak a többiekkel, sőt az egyik protestáns volt az első, a ki a bold. Szűz Mária tiszteletére sz. misét ígért. A veszélyben nem segít semmit a protestálás, a lélek önkénytelenül is felsőbb segítségért folyamodik, és habár a protestantizmus a szentek segélyül hívása ellen rugdalózik is, nem tudja kiirtani a szívekből, hogy Isten kedveltjei segítségéért ne esedezzenek. A veszélyben érzik a protestánsok is, hogy a sz. Szűz segélyül hívása érzésű és hatásos is lehet. 40 óra hosszat dolgoztak, míg sikerült őket a törmelékéből kiszabadítani, mentőkosarat bocsátottak le hozzájuk és nemsokára övéik között voltak a szerencsétlenek, kik legnagyobb örömmel fogadták őket. Mindnyájan a bold. Szűz Máriának köszönték megmentésüket, így beszélte el ezt az egyik munkás. Vajha megismerné a protestantizmus, hogy Szűz Mária tiszteletében hatalmas pártfogóra találunk; ha nem a szeretet, legalább a segítség reménye vezetné őket Szűz Mária tiszteletére. — de ők „látva nem látanak és hallva nem hallanak“, mint olvassuk a szentírásban Jézus Krisztus korabeli irástudókról. (Szűz Mária virágos kertje.)

— **Két ezer forint az Embéknek.** Kolozsvárt a napokban hunyt el Hatsek Antal bádogos mester. Amikor

a végrendeletet felbontották, kitűnt, hogy 2000 forintot hagyott az Emléknek, 5000 frtot a kolozsvári iparos-egyesületnek, 10.000 frtot érő házát pedig a kolozsvári iparos aggenházra hagyományozta.

— **Házasságkötések s népesedés 1897-ben.** Magyarországon a múlt esztendőben összesen 138,281 házasságot kötöttek, tehát 5000-ról többet, mint 1896-ban. Vegyes házasság volt 821, keresztény-zsidó házasság 30. A születendő gyermekek vallása iránt 164 esetben jött létre meg-egyezés, mely a legtöbb esetben (71) a róm. kath. vallásnak kedvezett. Magyarországon és Finnében a múlt évben 644,038 gyermek született. Az elhaltak összes száma 451,823 A népesség természetes szaporodása tehát 192,215 lélek. Ezek a számok azonban ideiglenes természetűek; a végleges eredmény jóval kedvezőbb lesz, mert a több ezerre rugó utóanyakönyvelések a születések számát foják szaporítani.

— **A templomi alapok adómentességére egy újabb adat.** A küllüllő-keményfalvi róm. kath. templom pénzár terhére 1895. évben előírt 9 frt tőkeamat és ezután járó 3 frt 15 kr. ált. pótdadó törlesztés hozatala iránt beadott felfolyomásra: Végzés. Folyamodó kérelmének hely adatik, s a fentebb jelzett tőkekamar és ált. jöv. pótdadó töröltetik, meri a becsatolt 171/897 számú bizonylat igazolása szerint a templom pénzár kamatjövődelmé kiárológ a templom szükségleteinek fedezésére fordítatik. Magy. kir. pénzügyigazgatóság Székely-Udvarhelytt, 1897. április hó 12-én. Strattinger kir. p. ü. igazgató.

— **A tiz szobor.** A király által a nemzetnek adományozott tiz szobor ügyében legközelebb megtörténik a döntés. Mihelyt Szmrecsányi Miklós kultuszminiszteri osztálytanácsos átveszi a képzőművészeti ügyek vezetését, a tiz szobor ügye is elintézés alá kerül. A pályázatokat a jövő hónapban fogják kiírni, még pedig egyelőre két szoborra — két szobor, a kiszivárgó hírek szerint, sz. Gellért püspök és Pázmány Péteré lesz. A szobrászok érthető érdeklődéssel várják a tiz szobor ügyében a döntő elhatározást.

— **Zichy Jenő gróf szibériai útja.** Zichy Jenő grófot, az áldozatkész és tudomány kedvelő főurat csak nem hagyja nyugodni kutatásszomja. Két ízben megjárta már a magyarok őshazáját, most meg Szent-Pétervárról érkezik a hír, hogy Zichy Jenő gróf hat osztrák tudós társaságában a napokban hagyja el Moszkvát, hogy Szibériában teendő tudományos kutatásait Wladivostok irányában megkezdje.

— **A székely vasutak kiépítése.** Mint a lapok jelentik a magyar kereskedelmi miniszterium mé: az idén fog állami bítelni kérti a székely vasutak kiépítésére. Ezáltal azon vonal kiépítése van terve véve, mely Csíkszeredából kiindulva Szász-Régenig vezetne.

— **A pápa párizsi háztulajdonos.** 1887-ben történt, hogy Du Pessis márkiné a Concorde-téren levő kastélyszerű házát, melyhez egy földbirtok is tartozik, a pápára hagyta. A végrendeletet a márkiné rokonai perrel támadták meg és tíz évi pereskedés után a bíróságok a pápa javára döntöttek.

— **Az Akadémia vagyona.** A Magyar Tudományos Akadémia múlt évi vagyoni mérlege szerint az intézet aktívái a következők: Értékpapirokban 1,607,412 frt., könyvtár és többi gyűjtemény értéke 1 millió frt., alapítványokban 108,874 frt., különböző követelésekben 92,254 frt., összesen: 3,807,541 frt. Ez ellenében van 184,243 frt. passívája, a tiszta vagyon tehát, 2,613,297 frt. A nyereség és a veszteség számlából kitűnik, hogy a tavalyi év bevételéből 69,478 frttal szaporodott az Akadémia vagyona. Megjegyzendő, hogy a fentti összegből 7093 frt új adományokból, hagyatékokból és alapítványokból folyt be. Az idei költségvetésben 1898-ra a

bevétel 170,965 frt., a kiadás pedig 169,429 frttal lett előirányozva. Az 1535 frt. felesleg az Akadémia alapítókéjét fogja gyarapítani. Csa-pán személyes költségekre előirányoztak ez évre 31,039 frtot.

— **Hány zsidó van Franciaországban?** Ez a kérdés most igen aktuális. Franciaország népesség: jelenleg 38 millió lélek és ezek közt csupán 71.200 zsidó van, és pedig Párisban él 42.000, Bordeauxban 3000 és 19.000 a keleti batárszélien. A többi 7200 el van szórva. A mi a vagyont illeti, az egészen más arányban van szétosztva. Franciaország ingó vagyona ugyanis 80 milliárdra van becsülve és ebből 20 milliárd van zsidó kézben. A míg tehát a zsidók csak 0.10 százalékát képezik a lakosságnak, az ingó vagyomból 25 százalék az övék. Micsoda antiszemita mus volna Franciaországban, ha majdnem két millió zsidó élne ott, mint nálunk és magában Párisban kétszáz-ezer, mint Budapesten? Hát még az ingó vagyon! Ebből Magyarországon immár 70% van zsidó kézen, sőt az ingatlan birtoknak egy igen nagy részében is bennlúnek már, holott Franciaországban alig pár ezer holdat tudtak birtokukba szerezni. Boldog Franciaország, ahol együttvéve félannyi zsidó siucs, mint magában Budapesten!

— **Az erdélyi egyházmegye pétérfiltére.** XIII. Leó Pápa, Szentseges Atvák gyümántújséje alkalmából az erdélyi egyházmegyéből a következő pétérfiltérek fojytak be: 1. *Hegyaljai esperesi kerületből:* Gyulaféhvár 42 frt 98 kr., Borbánd 4 frt., Nagy-Ényed 10 frt., Tövis 10 frt. 23 kr., Túr 6 frt., összesen 73 frt. 21 kr. 2. *Bányavidéki esperesi kerületből:* Boica 2 frt., Csertés-Hondol 7 frt. 09 kr., Topánfalva 4 frt., Verespaták 21 frt., Zalabna 4 frt. 51 kr., összesen 38 frt. 60 kr., 3. *Sepsi Miklósvári esperesi kerületből:* Baróth 5 frt. 05 kr., Brassó 35 frt., Ifyfalva 2 frt., Miklósvár 2 frt., Mikó-Ujtalu 6 frt., S.-Szt.-György 5 frt., S.-Szt. Ivány 3 frt. 36 kr., Törösvár 1 frt. 50 kr., összesen 59 frt 91 kr., 4. *Szeben-Fogarasi esp. kerületből:* Nagy-Szeben belv. (Orsolyák 60 frt.), Franciskánák 160 frt. aranyban) 60 frt., Nagy-szeben külv. 11 frt. 50 kr., Fogaras 7 frt. 42 kr., Szerdahely 2 frt., Vizakna 1 frt. 31 kr., összesen 82 frt. 03 kr., 5. *Acsik-Kászon esp. kerületből:* Csik-Kozmák 6 frt., Csik-Menaság 5 frt., Csik-Mindszent 3 frt., Csik-Szt.-Imre 3 frt., Csik-Szt. Király 5 frt., Csik-Szt. Lélek 1 frt. 30 kr., Csik-Szt.-Márton 2 frt., Csik-Szt.-Simon 8 frt., Csik-Tusnád 26 frt., Kászon-Jakabfalva 2 frt. 50 kr., Kászon-Ujtalu 2 frt. 60 kr., Nagy-Kászon 5 frt. 50 kr., összesen 69 frt 90 kr., 6. *Felcsiki esp. kerületből:* Csik-Csicsó 2 frt., Csik-Delne 5 frt., Csik-Madaras 3 frt. 15 kr., Csik-N.-B.-Asszony 15 frt., Csik-Rákos 3 frt. 45 kr., Csik-Somlyó 7 frt., Csik Szt. Domokos 16 frt., Csik Szt. Tamás 3 frt., Csik Szépvíz örm. szert, 5 frt., Csik-Szereda 20 frt., Csik-Tapolca 12 frt., összesen 91 frt 60 kr., 7. *Erzsébetvárosi esp. kerületből:* Bolya 2 frt., Erzsébetváros, l. sz. 3 frt., Erzsébetváros ö. sz. 10 frt., Kis-Kapus 5 frt., Medgyes 2 frt., Sárpaták 1 frt. 50 kr., Segesvár 5 frt., összesen 28 frt 56 kr., 8. *Hanyadi esper. kerületből:* Déva 3 frt., H.-Dobra 8 frt., Govasdia 1 frt. 50 kr., Hátság 2 frt. 68 kr., Kudsir 11 frt., Maros Illye 2 frt. 01 kr., Sebeshely 1 frt., Petrószény 10 frt., Piski 1 drb 10 kor. arany és 3 frt. 20 kr., Szászváros 3 frt., Vajda-Hunyad 30 frt. 55 kr., Lupény 25 frt. 20 kr., összesen 101 frt 14 kr., 9. *Gyergyói esp. kerületből:* Alfalu 10 frt., Csomafalva 2 frt., Ditró 10 frt., Killyéntfalva 4 frt., Remete 10 frt., Szarhegy 10 frt., Szt. Miklós l. sz. 12 frt., ö. sz. 6 frt. 25 kr., Tekerő-Patak 2 frt. 60 kr., Toplica 5 frt., Tölgyes 1 frt. 50 kr., Ujtalu 12 frt., összesen 85 frt. 35 kr., 10. *Kézdi-Orbai esp. kerületből:* Bereck 5 frt. 50 kr., Esztelnek 3 frt., Gelencez 6 frt., Kaota 3 frt., Kézdi-Polyán 5 frt. 45 kr., Kézdi-Szen-Lélek 5 frt., Lemhény 6 frt., Nyujtód 5 frt., Osdola 5 frt., Sárfalva 1 frt. 10 kr., Soósmező 1 frt. 95 kr., összesen 47 frt. 11. *Kolozs-*

Dobokai esp. kerületből: Bács 8 frt., Bantfy-Hunyad 10 frt., Katona 4 frt., Kide 2 frt. 04 kr., Kolozs 2 frt. 79 kr., Szász-Fenes 20 frt., összesen 46 frt. 83 kr.*) 12. *Küküllői esp. kerületből:* Abosfalva 1 frt. 50 kr., Husszaszó 3 frt. 02 kr., Kerelő-Szt. Pál 5 frt. 84 kr., Radnóth 2 frt. 40 kr., Szőkefalva 1 frt. 50 kr., Véeke 6 frt. 80 kr., összesen 21 frt. 06 kr., 13. *Torda-Aranyosi esp. kerületből:* Alsó Jára 3 frt. 70 kr., Felvine 2 frt., Harasztó 1 frt. 06 kr., *szévő-Szenygel* 3 frt., Siofalva 2 frt., Torda 9 frt. 67 kr., Torockó-Szt. György 1 frt., Túr 1 frt., Maros-Ujvár 1 frt., összesen 24 frt. 43 kr., 14. *Marosi esp. kerületből:* Akosfalva 3 frt., Deményháza 6 frt., Ehed 3 frt., Görgény-Szt.-Imre 2 frt. 10 kr., Hódos 4 frt., 25 kr., Jobbágyfalva 4 frt., Jobbágytelke 5 frt., Köszvényes 5 frt. 50 kr., Köszvényes-Kemete 10 frt., Maros-Szt.-György 5 frt., Maros-Vásárhely 30 frt. 10 kr., Mező-Sámsod 50 kr., Nagy-Ernye 5 frt., Szász-Kéren 6 frt. 20 kr., Szt.-Háromság 2 frt., Teke 3 frt. 72 kr., Mikháza 5 frt., összesen 100 frt. 27 kr., 15. *Szolnok-Dobokai esp. kerületből:* Magyar-Lápos 8 frt., Naszód 1 frt. 31 kr., Oán-Lápos 5 frt., Szamosújvár 1. szert. 3 frt. 98 kr., 2. szert. 5 frt., összesen 23 frt. 29 kr., 16. *Udvarhelyi esp. kerületből:* Etéd 5 frt. 12 kr., Farkaslaka 15 frt., Fenyéd 3 frt., Kemete 1 frt. 50 kr., Kádicsfalva 5 frt., Kápolnás-Oáltalan 4 frt., Lövete 3 frt., Máriafalva 2 frt. 92 kr., Páltalva 2 frt. 15 kr., Parajd 8 frt., Székely-Keresztur 5 frt., Székely Udvarhely 5 frt. 50 kr., Sztegyházas-Oáltalan 4 frt., Szent-Király 5 frt., Szent-Lélek 3 frt., Szt.-Tamás 6 frt. 40 kr., Szováta 3 frt., 76 kr., Vágás 7 frt., Zetelaka 20 frt., Küküllő-Keményfalva 10 frt., összesen 119 frt. 35 kr., 17. *Szechény Béla* ör. es. és k. katona lelkész tanár Budapest 5 frt. *Végösszeg:* 1027 frt. 47 kr., 16 drb. 20 koronás és 1 drb. 10 koronás arany.

I R O D A L O M.

* Az **Országos Néplap** képes politikai hetilap 5-ik száma megjelent a következő hasznos és tanulságos dolgozat közlővén: Gyertyaszentelőre vers. Hoek-féle papok. Főkegytári jog. Akinek van édes anyja. Búrgózd. (Humoros beszély). Szomorúan vizsgálója. Szerencsétlen flótás (mulattató fölrajz). Az életből. Majláth püspök körlevele. A kedves eucilisták. Egy hasznos állat Aegyptomban. Nevelés Tanuljatok hogy tudhassatok. Hazánk. Országgyűlés. Külföld. Hétről-hétre. A gazda tapasztalati jósnappa februárban. A jó gazdasszony teendői. Képeink. Mulattató. Találós kérdések. Szerkesztői posta. A gazdag tartalommal esuoos kiállításban megjelentő hetilap ára egész évre 2 frt. Megrendelhető: Pozsony, ferenciek címén. Kérjünk mutatós számot, és ha mi nem tartjuk meg, adjuk másna mutatóba.

* **Dr. Kiss János** igazgató, Budapest IV. Királyi Pál utca 13). A hitről. A budapesti tudomány-egyetemi templomban 1897-ben, advent négy vasárnapján tartott szentbeszéd. I. A keresztény-hit mibenlétéről. II. A keresztény hit áldásairól. III. Jézus Krisztus személyéről. IV. A hit veszélyeiről és ápolásáról. A csanádegyházmegyei hatóság jóváhagyásával. Ára: 60 kr. (Ega sacra 2.)

* **A Katholikus Hívtudományi Folyóirat** X-ik évfolyamának januári füzete a következő nagy gondal összeállított tartalommal megjelent. A mi bűneink. Irta: Gedeon. Spiritus consilii. Irta: Rusztikus. Csodás események Don Bosco életéből. Irta: Jedlicska Pál. Jarelsberg Vede bárónó megtérése. Közli: Fülöpp István. Krónikás: Salus papae! Újévi gratulációk. Aquinói szt. Tamás társ. ülése. Bomlott értelmiség és gyöngye nép. stb. Protestáns szemle: A veszélyeztetett idvesség. Pr.E. I. Lpk. hőbortos megjegyzései

*) Azt kérdezhethők, hát a gazdag Kolozsvár és Nagyszében hol van? *) Azt esztelneki kántornak, Lapunk címlapjára tisztelettel felhívjuk bescs figyelmét. — Ügyét különben elintéztük.

Fognak Berlinben a protestánsok. Barátságos beszélgetések. Szlávok ural Luher végéről. Egy kis Kálmán imádás. Tóth prókátör fordulatos fogásai a garas érdekében. Irodalom. Vegyesek Regény: Bolanden K: A szociálisták Katolikus ügyünket védő folyóirat előfizetése egész évre 4 frt. K. H. F. irat. Szerk. Pozsony ferenciek. Kérjünk próba számot!

* Van szerencsém a mélyen tisztelt Olvasó közönség tudomására hozni, hogy a „Társulati Értesítő“-t, mely eddig a Szent-István-Társulat kiadásában jelent meg, az 1898. év elejétől saját kiadásomban vettem át s mint kizárólag a katolikus egyesületi élet érdekeit szolgáló heti lapot fogom folytatni tovább.

Hogy a kath. egyesületi ügyek saját és önálló hetilapja legyen, már az 1896-ban tartott Egyesületi Kongresszus szükségesnek mondotta ki: de még inkább bizonyítja szükségét ennek, az egyre fejlődő kath. egyesületi élet, mely nem lehet elimmár egy olyan orgánumban kívül, mely kizárólag az egyesületi ügyet szolgálja, mely biztos útmutatást, alapos irányítást, tájékoztatást ad az egyesületi élet minden felmerülhető kérdéseit felől.

Egy ilyen lapot szándékozom én ezentűl nyújtani a „Társulati Értesítő“-ben, mely részletesen fog foglalkozni a kath. egyesületekkel, s nem hanyagolván el a kath. hitbuzgalmi, társadalmi egyesületek, kiváló gondot fog fordítani a ker. alapon álló szövetségi ügy fejlesztésére, valamint nagy gondal fogja felkarolni a ker. szocialis tevékenység egyleti oldalát, tájékoztatást nyujtva mindezen egyesületek alakítása, vezetése, tevékenysége iránt.

Hogy azonban ezt a kitűzött célt elérhessem, viszont tisztelettel kérem a kath. egyesületek vezetőit, elnökségeit, hogy vállalatomban támogattai a egyesületeik részére a „Társulati Értesítő“-t megrendelni sziveskedjenek. (Előfizetési ára egész évre 4 frt, félévre 2 frt.)

Csak ha minden kath. egyesület megrendeli a lapot lesz elérve a cél, hogy egy erős, központi orgánumban legyen a kat. egyesületi életnek, mely összekötő kapcsot képezzen az összes katolikus egyesületek között.

Nagy örömmel venném továbbá, ha a bölcs vezetése alatt álló egyesület a „Társulati Értesítő“-t hivatalos közlönyül is választaná meg. Ez esetben:

1. A „Társulati értesítő“ közölni fogja az elnökség közleményeit, hivatalos értesítéseit, működésének ismertetését.
2. Ha az egyesület részére megrendelt példányon kívül az egyesület tisztikára, igazgatójára, vagy tagjai részére több példány lenne szükséges, ezen példányokat fele áron (egész évre 2 frt, félévre 1 frt) bocsátom a t. Elnökség rendelkezésére.

3. A szerkesztőség szives készséggel fogja teljesíteni az egyesületnek az egyesületi életre vonatkozó minden megbízatást s a legnagyobb készséggel fog eljárni az egyesület minden dolgában.

Mind ezek után legyen szabad ezt az ügyet — mely magának a kath. egyesületi tevékenységnek is fontos érdeke — a mélyen tisztelt olvasó közönség szives jóindulatába, partfogásába és lelkesedésébe ajánlani.

Az előfizetések és levélbeli megkeresések nevére címelve, Budapest, VIII. ker., Pál-utca 7. sz. II. em. — küldendők. Budapest, 1897. december 1. Isten velünk! Ki való tisztelettel

Gyürky Ödön

A „Társulati Értesítő“ felelős szerkesztője, a Budapesti katolikus kör titkára.

Szerkesztői posta.

S. kövesse azt az elvet, hogy az okosabb enged.

Az esztelneki kántornak, Lapunk címlapjára tisztelettel felhívjuk bescs figyelmét. — Ügyét különben elintéztük.

Kiadja: Az erdélyi róm. kath. Irodalmi Társulat. Felelős szerkesztő: **Kóródy Péter dr.**
Szerkesztőtársak: **Bálinth György, Péter János dr., Wagner Sándor, Zlamál Agoston.**

Nyomatott Papp Györgynél püsp. lyc. könyvnyomdában Gyulathérvárt.